

LANGUAGE TEACHING AND LEARNING WORKSHOP

DİL ÖĞRETİMİ VE
ÖĞRENİMİ ÇALIŞTAYI

19—20 Ekim 2018 Ankara

URDU DİLİ MASASI RAPORU

Kurucu Anlaşması 1998 yılında Kazakistan'ın Almatı kentinde sekiz ülke tarafından imzalanan Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Eğitim Enstitüsü (EİTEE), üye devletler arasında eğitim işbirliğini teşvik etmek ve akademik ve eğitim faaliyetlerini güçlendirmek için çalışan, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı'nın özerk, uzmanlaşmış bir kurumudur. EİTEE, üye devletlerin eğitim yoluyla kalkınma hedeflerine ulaşmalarını desteklemek amacıyla düzenli olarak eğitimin her seviyesiyle ilgili toplantılar, sempozyumlar, eğitimler ve seminerler düzenlemekte, politika önerileri geliştirmekte ve akademik araştırmalar yayınlamaktadır.

Editör

M. Akif Kireçci

Yardımcı Editörler

Esra Alkan

Gonca Biltekin

Redaksiyon

Ayşenur Hacıoğlu

Tasarım

MG İletişim Stratejileri Ajansı

Yönetim Yeri

Mustafa Kemal Mahallesi, Tepe Prime C Blok No: 88

Çankaya, Ankara 06510

Telefon +90 (312) 666 16 09

E-mail registry@eieco.org

Genel Ağ Sayfası <http://eieco.org/>

Baskı: Özel Ofset Basın Yayın Matbaa Reklam

Baskı Yeri ve Tarihi Ankara, 2021

ISBN: 978-605-70155-5-6

Katılımcılar

Prof. Dr. Asuman Belen Özcan – *Ankara Üniversitesi*

Doç. Dr. Recep Durgun – *Selçuk Üniversitesi*

Dr. Hakan Kuyumcu – *Selçuk Üniversitesi*

Dr. Aykut Kişmir – *Ankara Üniversitesi*

Y. Doç.Dr. Gülseren Halıcı – *Ankara Üniversitesi*

Arş. Gör. Davut Şahbaz – *Ankara Üniversitesi*

Dr. Haroon Dehzad – *Afganistan Türkiye Büyükelçiliği*

Öğr. Gör. Emel Siyilim – *Ankara Üniversitesi*

Dr. Öğrencisi Meral Uçmaz – *Hacettepe Üniversitesi*

Ifrah Tarıq – *Pakistan Türkiye Büyükelçiliği*

Dr. Furkan Hamit - *TRT*

Abdulhamid Chohan –*TRT*

SUNUŞ

Bugün dünyada 6 milyar insan tarafından konuşulan 6000 ila 7000 civarında dil vardır. Dünya nüfusunun yarısı da bugün ya çift dilli ya da çok dillidir. Dilsel beceriler, küreselleşmenin de etkisiyle giderek birbirine bağlanan dünyamızda bireyler için önemli ekonomik kazanımlar getirmektedir. Siyasi ve diplomatik alanda üye ülkelerin karşılaştığı zorluklar da ancak birbirinin dilini iyi bilen, bu dille beraber diğer kültürleri ve o milletlerin zihinsel süreçlerini özümsemiş, iyi yetişmiş bireylerin yardımıyla aşılabılır.

Ludwig Wittgenstein'ın dediği gibi “dilimizin sınırları, dünyamızın sınırları” ise dil öğrenimi ve öğretiminin, başka kültürlerle açık olmak, esnek düşünebilmek, olay ve olgulara farklı perspektiflerden bakabilmek, yaşama içgüdüğü kadar paylaşma içgüdü-sünü de besleyebilmek gibi erdemlerin temelinde yattığını söyleyebiliriz. EİT bölge-sinde konuşulan ve içerisinde köklü edebiyat, tarih, kültür sanat ve medeniyet öğeleri barındıran diller her ne kadar farklı özelliklere sahip olsalar da aile bireyleri gibi bağlı ve birbirlerini birçok yolla etkileyebilme gücüne sahiptir.

EİT bölgesinde konuşulan dillerden biri olan Urdu, Pakistan'ın resmi dillerinden biri olup 66 milyona yakın kişinin anadilidir. Dünyada Urdu dili konuşanların toplam sayısının ise 170 milyona yakın olduğu tahmin edilmektedir. Pakistan ve Hindistan'ın yanı sıra Nepal ve Bangladeş gibi ülkelerde de konuşulan Urdu dili, Farsça, Arapça, Hindi ve diğer bölge dilleri ile yakınlıklar göstermektedir. Urdu dili öğrenmek, canlı bir ekonomiye, zengin bir kültüre ve derin bir geçmişe sahip olan Pakistan'ı daha ya-kından tanımada bireylere önemli bir avantaj sağlamaktadır.

Bu anlayıştan yola çıkarak ortak bir gönül diline her zamankinden daha çok ihtiya-cımız olduğu günümüz dünyasında, EİTEE'nin EİT üyesi ülke vatandaşlarının bir-birlerinin dillerini daha etkin ve yaygın bir biçimde öğrenmesi ve öğretmesi hedefiyle düzenlediği bu uluslararası çalıştayın sonuçlarını birer rapor dizisi olarak yayımlama-ya karar verdik. Bu raporda, Urdu Dili masasında tartışılan sorunlar ve önerilen yeni model ve teknikleri, karar alıcıların, politika yapıcılarının ve uygulayıcılarının, kurum yöneticilerinin, eğitimcilerin ve öğrencilerin değerlendirmelerine sunmaktan gurur duyuyoruz. Çalıştay'a ve bu rapora sunmuş oldukları katkılar ve öneriler için değerli katılımcılarımıza teşekkürlerimi sunarım.

Prof. M. Akif Kireççi
Başkan
EİTEE

LANGUAGE TEACHING AND
LEARNING WORKSHOP

DİL ÖĞRETİMİ VE
ÖĞRENİMİ ÇALIŞTAYI

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	7
I. GİRİŞ	11
II. URDU DİLİ ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR	14
a. Dilin Adlandırılmasına ve Tanıtımına Yönelik Sorunlar	14
b. Dil Öğretiminde Kültür Aktarımı / Dil & Kültür İlişkisi.....	15
c. Alfabe ve Alfabe Bilgisine Yönelik Sorunlar	16
d. Öğrencilerin Motivasyon Sorunu.....	17
e. Öğretim Elemanı ve Müfredata İlişkin Sorunlar	19
f. Materyal Eksikliği ve Geliştirilmesi Sorunu	22
III. DİL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ.....	25
a. Dil Bilgisi Çeviri Yöntemi.....	25
b. Doğrudan Yöntem	27
c. İletişimsel Yöntem	28
d. Dil Öğretiminde Yeni Yöntemler ve Yenilikçi Yaklaşımlar	29
IV. DİLİN ÖĞRETİMİNDE İYİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ.....	31
a. Dijital Kaynakların Kullanılması	31
b. Drama, Diyalog ve Canlandırma	33
c. Yazma ve Çeviri Etkinlikleri.....	34
V. ÖNERİLER.....	36
a. Politika Geliştirilmesine Yönelik Öneriler	36
b. Müfredata İlişkin Öneriler.....	38
c. Öğretim Elemanı Yetiştirmeye Yönelik Öneriler	39
d. Ders Kaynakları ve Materyale İlişkin Öneriler	40
e. Öğretim Yöntemlerine İlişkin Öneriler	41

LANGUAGE TEACHING AND LEARNING WORKSHOP

DİL ÖĞRETİMİ VE
ÖĞRENİMİ ÇALIŞTAYI

GİRİŞ

Bu rapor, EİT Eğitim Enstitüsü'nün (EİTEE) Türk Dil Kurumu (TDK) iş birliğinde 19-20 Ekim 2018 tarihlerinde Ankara'da düzenlemiş olduğu Dil Öğretimi ve Öğrenimi Çalıştayı'nın sonuçlarını paylaşmak için hazırlanmıştır. Çalıştay, EİT Üyesi Devletlerin (Afganistan, Azerbaycan, İran, Kazakistan, Kırgız Cumhuriyeti, Pakistan, Tacikistan, Türkiye, Türkmenistan ve Özbekistan) dillerini öğretme ve öğrenme konusundaki tematik tartışmaya katkıda bulunmak için çok çeşitli paydaşları bir araya getirmeyi amaçlamıştır. Çalıştayı hedefleri;

- Dil öğretimi ve öğrenimi alanındaki gelişmeleri, güncel zorlukları ve konuları tartışmak,
- En iyi uygulamalar ve yöntemler hakkında farkındalığı artırmak,
- Katılımcılar arasında diyalog başlatmak olarak özetlenebilir.

Çalıştaya akademisyenler, dilbilimciler, uygulayıcılar (dil öğretmenleri / öğrencileri) ve Dil öğretimi ve öğrenimi konusunda deneyimi olan veya bu konuya ilgi duyan dil uzmanlarından oluşan seksenin üzerinde katılımcı davet edilmiştir. Katılımcılar oturumlara yazılı ve sözlü olarak aktif katkıda bulunmuş ve dil öğretim materyallerini gündem kapsamında paylaşmışlardır. Tartışılan temalar aşağıdakileri içermekle birlikte bunlarla sınırlı değildir:

- Türkiye Türkçesi, Urdu Dili, Farsça, Azerbaycan Türkçesi, Kazakça, Kırgızca, Türkmen Türkçesi ve Özbek Türkçesi dillerinin öğretimindeki zorluklar,
- Dil öğretimi ve öğreniminde yeni anlayışlar,
- Öğretmenlerin öğrenimi,
- Dil öğreniminde kaliteyi sağlamak,
- Dil öğrenmede yaratıcılık ve eleştirel düşünme,

- Dil öğretimi ve öğrenmesinde etkili yöntemler,
- Dijital çağda dil öğretimi ve öğrenimi,
- Dil öğretimine ilercici yaklaşımlar.

Urdu dilinin öğretimi ile ilgili masada, uygulama alanından gelen katılımcılar doğrudan uygulamaya yönelik konular üzerinde durmuşlardır. Çalıştayın sonucunda Urdu dilinin öğretimine dair etraflı bir tartışma ve değerlendirme yapılmış, bu süreçte bazı sorunlar ve konular öne çıkmıştır: fonetik zorluklar, alfabe farklılıkları, kültür aktarımı, öğretim elemanı durumu, öğrenci motivasyonu, kaynak eksikliği, sahada dil öğrenimi, yeni öğretim yöntemlerin kullanılması, teknolojik araçlardan yararlanma ve dijital içerik üretimi. Bu konuların odağında da Urdu dilinin öğretim yöntemleri ve öğretiminde başarılı uygulama örneklerine verilmiş ve yeni yöntemlere dayalı çeşitli öneriler ortaya konmuştur.

LANGUAGE TEACHING AND
LEARNING WORKSHOP

DİL ÖĞRETİMİ VE
ÖĞRENİMİ ÇALIŞTAYI

URDU DİLİ ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR

a. Dilin Adlandırılmasına ve Tanıtımına Yönelik Sorunlar

Urdu, Güney Asya'da ağırlıklı olarak konuşulan bir Hint-Aryan dili olup Pakistan'ın resmi ulusal dili ve ortak dilidir. Hindistan'da da statüsü, işlevi ve kültürel mirası Hindistan Anayasası tarafından tanınan Urdu, birkaç Hint eyaletinde resmi statüye sahiptir.

*Urdu ve Hintçe ortak
bir Hint-Aryan kelime
dağarcığı ve benzer bir
fonoloji paylaşır.*

Hintçe ve Urdu, Hindustani adlı dilin iki ayrı standart biçimi olarak kabul edilmekle beraber Urdu, özellikle Pakistan ve Hindistan'ın kuzeyinde Müslümanların daha yoğun olduğu yerlerde konuşulmakta ve Hintçe'ye kıyasla daha fazla Farsçadan aktarma sözcük içermektedir. Hindistan, Pakistan, Bangla-

deş, Birleşik Arap Emirlikleri gibi ülkelerde konuşulan Urdu dilinin, Hindistan'daki milliyetçilik akımıyla beraber adı değişmiş, dile Sanskritçe denmeye başlanmıştır. Urdu ve Hintçe ortak bir Hint-Aryan kelime dağarcığı tabanını ve çok benzer fonoloji ve sözdizimini paylaştığı için konuşma dilinde bir dili konuşan diğerini anlayabilir. Resmi Urdu dili, edebi ve teknik kelime dağarcığını ve bazı basit gramer yapılarını Farsçadan alırken, resmi Hintçe ise bunları Sanskritçe'den alır. Bu nedenle Hindistan'daki yayın organlarında günlük konuşma içeren metinler, örneğin filmler, Urdu bilen biri tarafından anlaşılabilirken resmi ifadelerin yoğun olduğu içerikler, örneğin haberler, Urdu bilen biri tarafından anlaşılabilir.

Dile ismini veren Urdu kelimesi etimolojik olarak Türk dil ailesinden Çağataycadan geçmiştir ve “ordu” veya “orda” kökünden gelmektedir ancak Urdunun Türkçe ile bir akrabalığı bulunmamaktadır. Dilde bulunan Arapça ve Türkçe kökenli sözcüklerin tamamına yakını dile Far-

sçadan geçmiştir. İsmi nedeniyle doğrudan Pakistan’la özdeşleştirilemeyen Urdu, bu dile ve kültüre aşinalığı olmayanlarda ilk bakışta bir çağrışım yapmamaktadır. Urdu öğrenmek üzere bir lisans programını kazanıp üniversiteye başlayan öğrenciler dahi bir ülkeyle özdeşleştiremedikleri için Urdu diline yabancıdır. Dilin kimi zaman Türkçede “Urduca” olarak isimlendirilmesi, muhatapların zihinlerinde bu dili konuşan bir “Urdu milleti” ya da bu dilin konuşulduğu bir “Urdu ülkesi” aramalarına yol açtığından karışıklığa neden olmaktadır. Bu nedenle, dili tüm resmi belgelerde, medyada ve günlük konuşmalarda Urduca yerine Urdu ya da Urdu dili olarak adlandırmaya önem vermek yaşanan karışıklığı önlemeye yardımcı olabilir.

Urdu kelimesi etimolojik olarak Türk dil ailesinden Çağataycadan geçmiştir ve “ordu” veya “orda” kökünden gelmektedir.

b. Dil Öğretiminde Kültür Aktarımı, Dil & Kültür İlişkisi

Urdu; Türk, Fars ve Pakistan kültürlerinin kesişiminde gelişmiş ve bu kültürlerden beslenmiş olduğu için Ekonomik İşbirliği Teşkilatı üyesi ülkelerin tümünün kültürel mirasının önemli bir parçasıdır. Bu doğrultuda bilimsel çalışmalar yapılması, örneğin akademisyenlerin Urdunun diğer bölge dilleriyle bağlantısını ortaya koyan araştırmalar yapmaları, Urdu edebiyatı ve bölgedeki üye ülkelerin edebiyatları arasındaki ilişkilerin incelendiği yayınların desteklenmesi önemlidir.

Urdu dili, Türk, Fars ve Pakistan kültürlerinin kesişiminde gelişmiş ve bu kültürlerden beslenmiştir.

Dil, kültürüyle bir bütün hâlinedir, ikisi birbirinden ayrılamaz. Urdu diline, diğer dillere kıyasla üniversiteler, kurumlar ya da yabancı dil öğrenimiyle ilgili birimler tarafından maalesef yeterince önem verilmemektedir. Urdu dilinin tanınırlığı, bu kurumlar tarafından dilin kül-

türünü, ülkenin geleneksel yemeklerini, kıyafetlerini ve Urdu dilinde edebiyatı içeren etkinlikler ve basın bültenleriyle desteklenmelidir.

Dilbilgisi öğretirken aynı anda kültür aktarımının da yapılması, kültürü bir nebze öğrenciye taşır.

Üye ülkelerin ulusal ve resmi televizyon kanalları -Türkiye’de TRT- tarafından, Urdunun ortak kültür mirasının parçası olduğunu vurgulayan diziler, belgeseller ve sanat-edebiyat programları yayınlanabilir. Düzenli aralıklarla resmi medya organlarında birer tanıtım yazısı ya da üye ülkelerde Urdu ile ilgili yapılan faaliyetlerle ilgili yazılar yayınlanabilir. Urdu

dilinin öğretildiği bölge ülkelerindeki üniversitelerin ilgili birimleri bir araya gelerek bu doğrultuda ortak etkinlikler düzenleyebilir. Yöresel kıyafetlerle kız ve erkek öğrencilerin yer aldığı Pakistan yemekleri standı uygulaması yapılabilir. Urdu edebiyatında Türk asıllı şairlerin şiirlerinin Türkçeleştirmiş halleri dinletiler yapılarak tanıtılabilir. STK’lar da bu tanıtım sürecine dâhil edilmelidir. Bu çalışmalar Urdu dilinin az tanınır olması meselesinin çözümüne bir katkı sağlayacaktır.

Kültürün aktarılması, dil öğretimi esnasında da gerçekleştirilebilir. Örneğin dilbilgisi öğretiminin kültür taşıyan metinler üzerinden yapılması bu konuda faydalı olabilir. Dilbilgisi öğretilirken aynı anda kültür aktarımının da yapılması, dört duvar arasında öğrenilmesi zor olan kültürü bir nebze öğrenciye taşıyabilir. Aşinalık ve ortaklığın vurgulanması için bu metinler kültürler arası metinlerden seçilebilir.

c. Alfabeye ve Alfabe Bilgisine Yönelik Sorunlar

Urdu alfabesi, kendisi de Arap alfabesinin bir türevidir. Urdu yazısı yalnızca Farsça yazısından türetilmiş bir alfabedir. Urdu yazısı yalnızca ünsüzleri ve uzun ünlüleri gösterir; kısa ünlüler ancak ünsüzlerin birbirleriyle olan ilişkisinden anlaşılabilir. Bu yazı türü Arapça ve İbranice gibi, sözcüklerin ünsüz köklerinin belirleyici olduğu diller

için uygun olsa da Urdu, ünlü ses telaffuzunda daha fazla hassasiyet gerektiren ve dolayısıyla daha fazla ezberlemeyi gerektiren bir Hint-Avrupa dilidir. Öğrenciler Arap alfabesini öğrenmekte zorluk çekmekte ve bu, yeni alfabenin öğretilme sürecinde birkaç ay kaybedilmesine neden olmaktadır. Bu nedenle öğrencilerin farklı bir alfabeye geçişini kolaylaştıracak hazırlık okuluna ihtiyaç vardır.

*Urdu alfabesi,
kendisi de Arap
alfabesinin bir
türevi olan modern
Farsça yazısından
türetilmiş bir
alfabedir.*

d. Öğrencilerin Motivasyon Sorunu

Urdu Dili ve Edebiyatı bölümlerine gelen öğrencilerin, genel olarak bölüme ilgileri düşüktür. Birçoğu yaş olarak daha ileri grupları temsil etmektedir ve okulu bırakma oranları da yüksektir. Temelde bir edebiyat bölümü olmasına rağmen, öğrenciler Türkçe-Sosyal puanlarıyla değil, dil puanlarıyla bölümü tercih edebilmektedir. Dil öğrencilerinin sayısının azlığı ve bölümün puanlarının düşük olması, nitelikli öğrencilerin bölümü seçmesi önünde bir engeldir. Bölüme çoğunlukla İmam-Hatip liselerinden ve Meslek liselerinden öğrenci gelmektedir. Bölüme dil puanı yerine Türkçe-Sosyal puanıyla öğrenci almak, daha nitelikli öğrencilerin bölüme girişini kolaylaştırabilir. Böylelikle, ana dilinde dil bilgisi arka planı güçlü olan daha donanımlı öğrencileri bölüme çekerek Urdu öğretiminde vakit kazanılabilir. Bu öğrencilerin teşvik edilmesi için Urdu dilinin YÖK nezdinde öncelikli alanlar içine dâhil edilmesi yönünde bir çaba harcanmalıdır.

Bu bölümlerde okuyan öğrencilerden Pakistan'a her sene karşılıklı olarak üçüncü ve dördüncü sınıftan burslu öğrenciler gönderilmeli, kendi imkânlarıyla gitmek isteyen öğrencilere de indirim sağlanmalıdır. Bu konuda şimdiye kadar yapılmış olan mevcut protokoller yeterli değildir. Örneğin, kalacak yer olanağı sağlanmaktadır ama orada öğrencinin nasıl geçineceği ile ilgili bir destek ya da bir açıklama yoktur.

Urdu öğrenmek isteyen öğrencilerin mutlaka o bölümde okuyanlar ol-

Urdu seçmeli ders olarak konulup bütün fakülte öğrencilerine açılarak öğrencilerin geniş çaplı katılımı sağlanabilir.

ması gerekmez. Bütün üniversitelerde Urdu seçmeli ders olarak konulup bütün fakülte öğrencilerine açılarak buna isteği olan öğrencilerin geniş çaplı katılımı sağlanabilir. Dersin seçmeli olması, öğrencinin o dersi resmi olarak alabilmesi ve mezuniyet kredisine saydırabilmesine veya misafir öğrenci olarak katılarak not alma veya sınava girme zorunluluğu olmadan gönüllü bir biçimde dili öğrenmesine imkân sağlayacaktır.

Urdu Dili ve Edebiyatı öğrencileri ve hocalarının motivasyonlarının artırılması için üye devletlerden ve Pakistan hükümetinden beklentilerden biri de STK'ların da aktif katılımıyla bu öğrencilerin ve öğreticilerin Pakistan'la ilişkilerinin güçlendirilmesidir. Türk-Pakistan Derneği ve diğer sivil toplum kuruluşları, Urdu Dili ve Edebiyatı öğrencileri ve hocalarına tanıtım etkinliklerinde ve dil öğretiminde kullanılacak materyallerin temini ve üretilmesine destek olabilirse bu etkileşimler ve işbirliği ağı Pakistan'da yaygınlaşabilir. Türkiye'de oldukça fazla sayıda Pakistanlı öğrenci vardır. Türkiye'deki yabancı öğrenciler arasındaki en yüksek oran, Pakistanlı öğrencilerdedir. Bu öğrencilerin haklarının korunabilmesi ve Urdu dili öğrenenlerle etkileşimlerinin artırılması için bu öğrencilerin bir dernek çatısı altında örgütlenmeleri desteklenebilir.

Genel olarak toplumda Urdu dili öğrenimin teşvik edilmesi için de çeşitli çalışmalar yapılabilir. Bunun için “Urdu öğrenirsem benim ne işime yarayacak?” sorusuna çeşitli ve çok sayıda cevaplar verebilmek gerekir. Toplumda, Farsçanın ve Arapçanın edebiyatta ön plana çıktığı herkesçe bilinen bir gerçekken Urdu dilinde edebiyata ilişkin yaygın bir

Pakistanlı öğrenciler ve Urdu dili öğrenen öğrenciler arasındaki etkileşimler artırılmalıdır.

farkındalık bulunmamaktadır. Urdu da Urdu kültürü de çok az tanınmaktadır. Urdunun edebi varlığının ortaya konulduğu tanıtıcı materyaller, spor, sanat, bilim alanlarında Urdudan nasıl faydalanılacağı yönünde çalışmalar üretilebilir. Farklı temalar altında bu tanıtımların sürdürülmesi fayda sağlayacaktır.

Bir başka ihtimal de Pakistan'a Türk dili öğretmeye

giden Türk Dili ve Edebiyatı mezunlarının orada Urdu öğrenmeleri için teşvik edilmeleridir. Karşılıklı değişim programlarıyla ya da iş, kültürel, turistik ve akademik ziyaretlerle ülkelere giden kişilerin kendilerini izole etmemesi ve kültürle kaynaşabilmeleri için de çalışmalar yapılabilir. Bu etkileşim Pakistan hükümeti tarafından da desteklenirse daha etkili olacaktır.

e. Öğretim Elemanı ve Müfredat İlişkin Sorunlar

Urdu dilinin öğretilmesinde karşılaşılan en büyük zorluklardan biri de öğrencilerin telaffuz becerilerinin geliştirilmesidir. Burada karşılaşılan en önemli sorun ise uygun telaffuz becerilerinin öğreticilerdeki eksikliğidir. Urdu dili eğitimi veren üniversitelere Pakistan'dan öğretim görevlilerinin getirilmesi, konuşma becerilerinin geliştirilmesini ve öğrencilerdeki telaffuz hatalarının ortadan kaldırılmasını sağlayacaktır. Pakistan'dan getirilen dil öğretmenlerinin uzmanlık alanlarının edebiyat değil, dilbilimi ya da dil öğretimi olması için önlemler alınmalıdır.

Öğrenci odaklı müfredatlar geliştirilmesi dilin daha etkin şekilde öğretimine katkı sağlayabilir. Dünyada çeşitli ülkelerde, örneğin Finlandiya'da, hükümetlerin müfredat sistemini tümünden kaldırdığı da gözlemlenmiştir. Öte yandan öğreticilerin merkezi olarak belirlenen bir müfredatı takip etme zorunluluğunun kaldırılması, öğreticilerin beceri ve yeteneklerine duyulan güven sonucu mümkün olabilmektedir. Urdu dili öğreticilerinin ve idarecilerin sorumluluğu, eğitimin nasıl daha kaliteli yapılabileceği sorusunun cevabını aramaktır. Bu nedenle, gerek Urdu dili öğretiminde gerekse genel olarak dil öğretiminde müfredat zorunluluğunun hangi nedenlerle ve nasıl kaldırılabilmesine dair derinlemesine incelemeler yapılmalıdır. Altmışlı yıllarda Pakistan'ın eğitim sisteminin dünyada örnek bir sistem olarak geçtiği, o yıllarda

Urdunun edebi varlığının ortaya konulduğu tanıtıcı materyaller, spor, sanat, bilim alanlarında Urdudan nasıl faydalanılacağı yönünde çalışmalar üretilebilir.

Pakistan'ın da ekonomik anlamda dünyanın on birinci ülkesi olduğu bilinmektedir. Bu türlü tarihsel derinliği olan araştırmalara kaynak aktarılabilir.

Urdu Dili ve Edebiyatı bölümlerinde edebiyat derslerinin, yoğun olarak yüksek lisans ve doktora düzeyinde olması, lisans düzeyinde bu derslerin sayısının daha sınırlı olması uygun olacaktır. Alfabenin

*Urdu Dili
ve Edebiyatı
bölümlerinin
daha çok dil
bilime ve pratiğe
odaklanan Urdu
Dili Mütercim-
Tercümanlık
Bölümlerine
dönüştürülmesi de
düşünülebilir.*

farklılığı, telaffuz zorlukları ve dilin tanınırlığının az olması göz önüne alındığında dili öğrenciyi yetkin bir seviyeye getirecek düzeyde öğretmek öncelikli olmalıdır. Hâlihazırdaki müfredatın öngördüğü gibi lisans düzeyinde çok sayıda edebiyat dersi veriyor olmak bu amacın önüne geçmektedir. Urdu Dili ve Edebiyatı bölümlerinin daha çok dil bilime ve pratiğe odaklanan Urdu Dili Mütercim-Tercümanlık Bölümlerine dönüştürülmesi de düşünülebilir. Lisansta iyi bir dil öğretimi ile dilbilimsel altyapı oluşturulursa Urdu Dili ve Edebiyatı bölümlerinde öğrenciler yüksek lisans eğitimiyle dil öğretiminin çeşitli yöntemleri üzerinde uzmanlaşıp daha sonra öğretici olarak görevlendirilebilir. Böylece eğiticinin eğitimi gerçekleşmiş olur.

İyi öğretim elemanlarının yetiştirilmesi için eğitimini yüksek lisans ve doktora seviyesine taşıyacaklar için burslar sağlanabilir. Belli bir not ortalamasını tutturan öğrencileri daha lisansta iken tespit edip onları akademik kariyere yönletecek stratejiler oluşturulmalıdır. Bu öğrencilerin daha lisansta iken mesleki bilgiye ulaşabilecekleri derslere erişimi sağlanabilir. Gerektiğinde başka bölümlerden hatta üniversitelerden dilbilim dersleri almaları teşvik edilebilir.

Urdu Dili ve Edebiyatı bölümlerinde dilbilgisi eğitimi, alfabe öğretimi ve telaffuzda yaşanan sıkıntılardan dolayı lisanstan önce öğrenciye dili öğretebilmek için bir hazırlık sınıfının konulmasına ihtiyaç vardır. Zira lisanstaki ders saatleri dilin etkili bir şekilde öğrenilmesine imkân vermemektedir.

Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Sınıflandırılması kapsamında belirlenen altı düzeye (temel kullanıcı seviyesinde A1 ve A2 düzeyleri, bağımsız kullanıcı seviyesinde B1 ve B2 düzeyleri ile usta kullanıcı seviyesinde C1 ve C2 düzeyleri) karşılık gelen seviyelerin Urdu için de belirlenmesi gerekmektedir. Dil öğretimi sürecindeki bu altı aşamayı öğrenciye 4 yıllık bir süre içerisinde aktarmak ve günde 4 saat-ten az dersle fakültelerde yoğun bir dil eğitimi sağlamak mümkün olmamaktadır. Bologna süreciyle birlikte müfredatın seyrelmesi ve saat olarak sınırlandırılması, ancak az sayıdaki çok yetenekli öğrencinin başarılı olabilmesi anlamına gelmektedir. 2 ya da 4 saatle sınırlandırılan konuşma dersleri de ihtiyacı karşılamaktan uzaktır. Bologna süreci nedeniyle alınabilecek kredilerin kısıtlanması, müfredattan ders kaldırılması, zorunlu derslerin seçmeli ders statüsüne koyulmak zorunda kalınması öğretmenleri zorlamaktadır. Bu konudaki talepler ilgili mecralara iletilmesine rağmen öğretim elemanı yetersizliğinden dolayı hazırlık sınıfları oluşturulamamaktadır. Bu konuda, öğretim elemanı kadrolarının açılmaması ve ÖSYM tarafından yapılan standart dil yeterlilik sınavlarının Urdu dilinde yapılmaması önemli eksiklikler olarak ortaya çıkmaktadır. Bu da bir kısır döngüye neden olmaktadır.

Urdunun lisans düzeyinde eğitim veren Urdu Dili ve Edebiyatı bölümleri dışında öğretilbileceği yerler ortaöğretim kurumları ve özel eğitim kurumları, yani dil kurslarıdır. Özel dil eğitim kurumlarında Urdu dilinin öğretilmesi için Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Sınıflandırılması kapsamında belirlenen altı düzeye karşılık gelen seviyelerin Urdu için belirlenmesi ve bu altı seviyeye uygun müfredat hazırlanması, ders materyali geliştirilmesi ve değerlendirme ölçeklerinin belirlenmesi gerekmektedir.

Urdu dilinin ortaöğretimde de yer alması, en azından liselerde seçmeli ders olarak okutulması da fayda sağlayacaktır. Liselerde seçmeli Urdu dersi almış

Eğitimini yüksek lisans ve doktora seviyesine taşıyacaklar için burslar sağlanabilir.

Urdu dilinin ortaöğretimde de yer alması, en azından liselerde seçmeli ders olarak okutulması da fayda sağlayacaktır.

olan öğrenciler, lisans eğitimine daha altyapılı ve donanımlı gelecektir. Özellikle İmam Hatip ortaokulları ve liselerinde, özel okullarda ve açık liselerde Farsça ve Urdu dillerini seçmeli olarak öğrenciye sunmak dilin tanınırlığını da artıracaktır.

Müfredat ve öğretim elemanı yetiştirilmesine yönelik bu sorunların çözümü için yönetimlerin bu dile ve bölümlere bakış açılarının iyileştirilmesi gerekmektedir. Fakülte yönetiminden, yükseköğretim kurulluna, Millî Eğitim Bakanlığı'ndan ÖSYM'ye değin yaygın bakış açısı, dillerin önemliden önemsiz doğru sıralanabileceği ve Urdu dilinin bu önem sıralamasında gerilerde olduğu şeklindedir. 1857'ye kadar Hindistan'da hüküm sürmüş Türklerle bu dilin ve kültürün yakın bağları olduğu, bu dilin bir kültürel mirasın parçası olduğu vurgulanmalıdır.

f. Materyal Eksikliği ve Geliştirilmesi Sorunu

Üniversiteler arasında ortak ders kitapları da dâhil olmak üzere bir öğretim metodolojisi ve kolektif bir sistem oluşturulmalıdır. Ders kitapları ve materyallerinin Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Sınıflandırılması kapsamında belirlenen altı düzeye karşılık gelecek şekilde sistematik olarak hazırlanması gerekmektedir. Hâlihazırda kullanılan ders kitap-

ları ana dil olarak Urdu öğretimi materyalleri ve kitaplarıdır. Öğreticiler öğretimi çoğu zaman fotokopilerle ya da güncelliğini yitirmiş ders kitaplarıyla sürdürmeye çalışmaktadırlar.

*Üniversiteler
arasında ortak
ders kitapları
da dâhil olmak
üzere bir öğretim
metodolojisi ve
kolektif bir sistem
oluşturulmalıdır.*

Amerika'da yabancılara Urdu öğretimiyle ilgili Hindistan'a kıyasla çok daha fazla kaynak vardır. Pakistan'da da Batı edebiyatının bazı örnekleri, resimli anlatımlarla, Urdu ve İngilizce olarak basılmıştır. Bu tür örnekler incelenerek eğer yararlı olabileceği düşünülürse benzer çalışmalar üye ülkelerde de yapılabilir. Bu kaynaklar İn-

gilizceden çevrilerek sınıf ortamında kullanılabilir.

Bir başka materyal geliştirme yolu olarak, Urdu Dili ve Edebiyatı 4. sınıf öğrencilerinden bitirme tezi olarak Türkçede sevilen hikâye yazarlarının kısa eserlerinin Urduya çevirisi ya da bir drama çıkartmaları istenebilir. Geçmiş yıllarda böyle bir tez çalışması olarak bir film yapılmıştır. Bu eserler daha sonra dil öğretiminde kullanılabilecek materyaller olarak değerlendirilebilir.

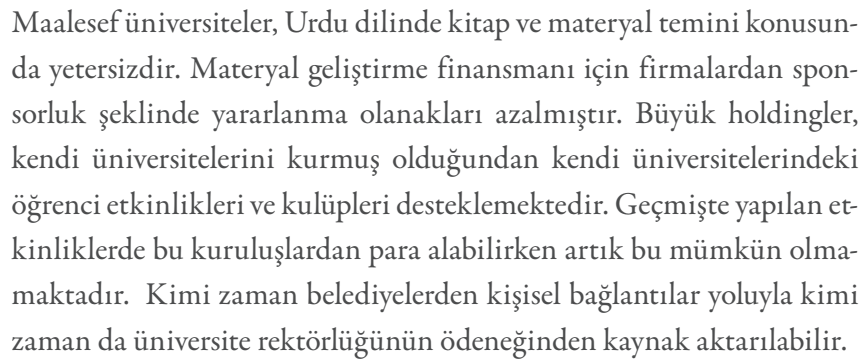
Ek materyal olarak mobil ve çevrimiçi materyallerden de yeterince faydalanılamamaktadır. Bunun bir nedeni de öğrencilerin yazma ile ilgili eksiklikleridir. Arap alfabesini klavye kullanarak yazma eğitimi öğrencilerin bu materyallere bağımsız olarak kolayca ulaşabilmesi için çok önemlidir. Bir ders olarak bilgisayarda Urdu dilinin nasıl yazılacağına öğretilmesi gerekmektedir. Ne yazık ki birçok fakülte'deki bilgisayarlı dil laboratuvarları gereksiz denilerek kapatılmış, hatta klavye kullanılan dersler kaldırılmıştır. Sınıf içinde bu eğitimi verebilmek için sınıfta kaç öğrenci varsa o kadar klavye olmalıdır. Dolayısıyla böyle bir eğitime geçebilmek için ciddi bir altyapıya ihtiyaç vardır. Öğrencilerin Latin harfleri kullanma eğiliminin de önüne geçmek için yapılacak çalışmalar da bu sorunun çözümüne fayda sağlayabilir.

İşitsel ve görsel materyaller, özellikle anadili Urdu olmayan öğrencilerin daha çok başvurması gereken kaynaklardır. Öğrencinin dile maruz kalma süresini olabildiğince artırmak için açık kaynaklarda bulunan filmler, şarkılar, kısa video klipler, vs. ders amacına uygun olarak kullanılabilir.

Materyallerin yaşa ve seviyeye uygunluğu da bir problem olarak karşımıza çıkabilmektedir. Özellikle dil öğretiminin ilk aşamalarında materyal olarak çocuk kitapları kullanılabilmektedir. Yetişkin öğrenci, bu çocuk kitaplarına bakıp “bu çocuk kitabı, ben yetişkin bir insanım” diyerek materyali reddeden bir tutum sergileyebilmektedir.

Mobil uygulamalardan ve çevrimiçi materyallerden yeterince faydalanılamamaktadır.

İşitsel ve görsel materyaller, özellikle anadili Urdu olmayan öğrencilerin daha çok başvurması gereken kaynaklardır.

DİL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ

a. Dil Bilgisi Çeviri Yöntemi

Gramer bir dilin öğretiminde en zor alanlardan birisidir. Dil öğretiminde dünyada en klasik metot olan ve belirli bir metin üzerinden yapılan dil bilgisi tercüme yöntemi de dilbilgisi öğretiminde oldukça etkilidir. Öğrenciler metin üzerinden o gramer yapılarını kavradıkları zaman öğrenme çok daha verimli olmaktadır.

Özellikle Urdu dilinde gramer öğrencilere zor gelebilmektedir. Bu durum, bölüme gelen öğrencilerin kendi ana dillerinde bile dil bilgisi konusunda zayıf bir altyapıya sahip olmaları nedeniyle daha da büyük bir sorun teşkil edebilmektedir. Bu nedenle Urdu dil bilgisine geçmeden önce öğrencilere bir yabancıya Türkçe öğretir gibi Türkçe öğretilmesi, bir ekin, yardımcı fiilin ya da kipin Türkçede nasıl kullanıldığının en ufak ayrıntısına kadar öğretilmesi gerekebilir. Metinler üzerinde çalışılırken, örneğin geçmiş zaman öğretilirken, mevcut metinlerdeki geçmiş zaman içeren tüm cümlelerin altı çizdirilir. Daha sonra bunların ses kayıtları dinletilir. Urdu dili, Hint-Avrupa dil ailesinden olduğu için Türkçede karşılığı olmayan dilbilgisel bazı konular da İngilizcenin örneklenmesi yoluyla işlenebilir. Urduda anlatımı zor olan ilgi zamirlerinin, İngilizce'deki "that, which" ile anlatılması daha kolay olabilmektedir.

Okuma, dinleme ve konuşma sınıfları birbirine bağlı olmalı ve aynı seviyede dil öğretmelidir. En iyi iki uygulama örnekleri okuma metinlerinin çevirisi ve metin üzerinden dil bilgisi analizidir. Kelime kelime çeviriden ziyade, kelimelerin okuma metnindeki anlamını çıkartmak ana hedef olarak vurgulanmalıdır. Her iki yönde de dil çevirisi eşit olarak öğretilmeli ve uygulanmalıdır. Metin üzerinden dilbilgisi öğretiminde kültürler arası metinlerin seçimi de

*Öğrenciler metin
üzerinden o
gramer yapılarını
kavradıkları
zaman öğrenme
çok daha verimli
olmaktadır.*

*Metin üzerinden
dilbilgisi öğretimin-
de kültürler arası
metinlerin seçimi
de faydalı olabilir.*

faydalı olabilir çünkü hedef dilin kültürüne ait bazı cümlelerdeki öğeleri kişi hemen kavrayamayabiliyor. Örneğin bir düğün merasimi anlatılarak bunun içinde gramer aktarılabilir.

Kelime öğretimi için her dersin son saatinde daha önceden hazırlanan kelime kartları projeksiyonda verilir. Daha sonra bu kelimelerin geçtiği konularla

ilgili sınıf içerisinde karma diyalog yaptırılır. Her hafta bir tema belirleyip, bu tema ile ilgili kelimeler öğretilir. Film izleterek de dilbilgisi öğretimi yapılabilir. Metinlerin ve görsellerin belirli bir tema etrafında seçilmesi dilbilgisi konularının daha kapsamlı olarak anlatılmasına imkân verecektir. Aynı zamanda öğrencilerin sadece dilbilgisi değil, içerik nedeniyle dilini öğrendikleri ülkeyi tanıma şansları da olmaktadır. Seçilen tema, örneğin siyaset teması olabilir.

Tema üzerinden çeşitli kelimeler öğrencilere verilir. Öğrenci bu kelimeleri bir hafta boyunca çalışır ve öğrenciden verilen 50 tane kelime içerisinde 10 tanesini cümle içerisinde kullanması istenebilir. Öğrencilerin önerdiği bu cümleler daha sonra tek tek okunup dilbilgisel açıdan analiz edilir. Aynı temanın devamı olarak bir haber metni seçilerek çevrimiçi videolar izlenebilir. Bu noktada amaç hem öğrencilerin bildikleri üzerinden bilmediklerine doğru bir merak uyandırılması hem de kelimelerin birbirleriyle ilişkileri içerisinde belirli bir tema dâhilinde öğretilmesidir. Görsel materyallerle desteklenen öğrenmenin daha kalıcı olduğu gözlemlenmiştir. Kalıcılığı artırmak için üç hafta boyunca her hafta yeni temalarla ders işlendikten sonra dördüncü hafta geriye dönük olarak bu üç haftanın tekrarı yapılabilir. Öğrencilerin bu yöntemle öğrendiklerini diğer derslerde de uygulamalarını görmek öğreticiyi de motive etmektedir.

*Görsel materyallerle
desteklenen
öğrenmenin daha
kalıcı olduğu
gözlemlenmiştir.*

Bu yöntemde tekrarlar da önemlidir. Her hafta derse başlarken bir önceki haftanın konularına dönülerek hatırlatmalar yapılmalıdır. Geçen hafta edindikleri bilgi ve becerilerle ilgili olarak başarılı olan öğrenciler ödüllendirilmelidir. Örneğin bir

cümleyi en iyi çevirene bir ödül verileceği söylendiğinde bütün öğrenciler uğraşmaktadırlar. Ödülün büyük veya küçük olması önemli değildir. Öğretim üyeleri arasında, öğrencilere başarılarından ötürü ödül vermenin, öğrencileri hatalarından dolayı cezalandırmaktan daha iyi bir uygulama olduğu konusunda fikir birliği vardır. Öğretim yöntemlerini geliştirmek için öğrencilerin geri bildirimleri kullanılmalıdır.

Öğretim yöntemlerini geliştirmek için öğrencilerin geri bildirimleri kullanılmalıdır.

b. Doğrudan Yöntem

Her ne kadar dilbilgisi çeviri yöntemi gibi klasik uygulamalar geçerliliğini sürdürse de dil öğretiminde sürekli yeni yollar, yeni yöntemler aranmaktadır. Klasik yöntemlerde dil öğretiminde bazı sorunlarla karşılaşıldığından bu sorunları aşmak için yeni yaklaşımlarla ilgili bir arayış vardır.

Bunlardan biri de halen Amerikan askerlerine yabancı dil öğretilirken kullanılan bir yöntem olan doğal ortamda öğrenim yöntemidir. Bu yöntemde dilbilgisinden bağımsız olarak ve temel olarak günlük hayattaki sokak diyalogları üzerinden öğrenciye dil girdileri verilmektedir. Alışveriş yapmak, yol tarif etmek, eczaneden ilaç almak gibi ortamlar kurgulanarak bu durumlarda öğrencinin ihtiyaç duyduğu sözcükler, kalıplar, dilbilgisi öğretilmektedir. Özellikle konuşma dersinde bu yöntemle çok verim alınabilmektedir. Yöntem, bu kurgusal ortamlarda anadili konuşurlar arasında geçen diyalogların öğrencilere bir kez dinletilmesiyle başlar. Sonra da öğrencilerden dinledikleri diyalogları tekrar etmeleri istenir. İlk dinlemenin hemen arkasından öğrencinin tekrarlamasının beklenmesi nedeniyle öğrenci zorlanarak da olsa iletişim kurmaya teşvik edilmiş olur. Aynı diyalog, daha sonra daha yavaş bir şekilde teker teker dinletilerek öğrencinin ayrıntıları daha iyi fark etmesi sağlanır. Sonraki dinleme tekrarları daha hızlı yapılabilir ve öğrenilenin pekiştirilmesi

*Dilbilgisine fazla
ağırlık verildiğinde
öğrenci günlük
bir diyalogla
karşılaştığında
sorun
yaşamaktadır.*

görevini görür. Karşılaşılan yeni kelimeler ve cümleler üzerinde özellikle durulur. En sonunda da konuyla ilgili görsel materyaller kullanılarak işitsel-görsel bağlantılar kuvvetlenerek öğrenimin kalıcı olması sağlanabilir. Bu şekilde öğrenci, doğrudan Pakistanlı bir öğreticisi olmasa da bir Pakistanlının ağzından telaffuzu öğrenmiş olur.

Bir konu işlenirken öğrencinin daha önce duymadığı bir kelime çıktığında, o kelime tahtaya yazılıp yuvarlak içine alınır ve ders sonuna kadar o kelime silinmez. Ders esnasında başka konulara geçildiğinde ara ara bu kelimeye dönüş yapılır. Bol tekrarın yer aldığı bu yöntem dil öğrenimi için faydalı olmaktadır. Dilbilgisine fazla ağırlık verildiğinde öğrenci kurallı cümleleri çok güzel kurabilse de günlük bir diyalogla veya kuralsız bir cümle ile karşılaştığında özellikle de kelime hazinesi darsa anlamakta sorun yaşayabilmektedir.

c. İletişimsel Yöntem

Kullanılan en güzel yöntemlerden biri de iletişimsel yöntemdir. Bu yöntemde, tüm iletişim ihtiyaçları öğrenilen dilde giderilmeye çalışılır. Urdu Dili ve Edebiyatı bölümlerinde de birinci yılın ikinci döneminden itibaren artık sınıfta öğrencinin anadilinin konuşulmasının yavaş yavaş terk edilmesi gerekir. Öğretici, sınıfta iletişimsel metodu kullanarak tamamen Urdu diline geçmeye çalışmalıdır. Bunu teşvik

*Öğretici, sınıfta
iletişimsel metodu
kullanarak
tamamen Urdu
diline geçmeye
çalışmalıdır.*

için küçük oyun benzeri uygulamalar yapılabilir. Örneğin, “Anadilinde konuşan kasaya 1 lira atacak, sonra çay içeceğiz” şeklinde bir kısıtlama, eğlenceli olabilir.

Öğrenci, baştan zorlansa da daha sonra zorunlu kaldığı için dili öğrenmektedir. Bu yöntemde, derste sadece o dil konuşulur. Tabii ki öğretici Pakistanlı olursa öğrenme çok daha verimli olmaktadır.

Fonetik öğretim yöntemlerinden de yararlanmaya ihtiyaç vardır. Sınıflarda film gösterimi, müzik dinletisi, sınıf içi tartışma ve diyaloglar, drama etkinlikleri ve okul gezileri gibi farklı aktiviteleri içeren etkileşimli bir eğitim ortamı olmalıdır. Aynı zamanda dili günlük konuşma bağlamında öğrenmek öğrenci için daha faydalıdır.

Fonetik öğretim yöntemlerinden de yararlanmaya ihtiyaç vardır.

İletişimsel yöntemde, öğrencilerin fikirlerine açık olup dersin işlenişinde onların da fikirlerini sormak gerekir zira iletişimsel metotta öğrenci odaklı çalışmak önemlidir. Sınıfta öğretici yönlendirici olsa bile öğrencilerin derse katkısı elzemdir. Öğretmenin ön planda olmadığı, öğrencilerin kendi aralarında iletişim kurarak derse katılacakları ortamlar yaratılıp daha çok oyunlarla öğrencilerin motive edilmeye çalışılması sağlanmalıdır. Bu yöntem, öğretici daha geriye çekildiği için “sessizlik yöntemi” diye de bilinmektedir ve hem metin derslerinde hem dil bilgisi derslerinde rahatlıkla kullanılabilir.

Öğrencilerle iyi ilişkiler kurmak dilin benimsenmesi için çok önemlidir. Özellikle yetişkin yaştaki öğrencilerin kontrol edilmeye çalışılması öğrencileri sıkmakta, iletişimsel yöntemde öğrenciler daha çok motive olmaktadır. Baskı kurmadan, öğrencinin derse katılımını sağlamak gereklidir. Bir konuda “Sen ne düşünüyorsun?” diye sorulduğunda öğrenci kendini önemli hissedip kendine güvenmeye başlamaktadır.

d. Dil Öğretiminde Yeni Yöntemler ve Yenilikçi Yaklaşımlar

Bütün öğrenme yöntemlerinin kullanıldığı karma yöntem ya da eklektik yöntem günümüzde yenilikçi yaklaşımlar arasında daha fazla ön plana çıkmaktadır. Bu yaklaşım, tek bir yöntemle bağlı kalmak yerine yöntemler karması, derlenmesi ya da yöntem

Öğrencilerle iyi ilişkiler kurmak dilin benimsenmesi için çok önemlidir.

Karma yöntem ya da eklektik yöntem günümüzde yenilikçi yaklaşımlar arasında daha fazla ön plana çıkmaktadır.

zenginliği anlamında kullanılmaktadır. Karma yöntem bir yöntemden çok, yöntem seçme tekniğidir. Öğretilen dile göre özel prensipler geliştirilebilir ancak dil öğrenimini hedefe ulaştıracak her yöntem ve araçtan yararlanılır. Bu yöntemde öğretmen, dil öğretim yöntemlerinin en iyi ve en yararlı yönlerini seçer ve kendi amacı doğrultusunda kullanır. Sadece çeviri yöntemi kullanıldığında öğrenci, dinleme ve konuşma gibi temel becerilerin kimilerinde eksik kalabilmektedir. Öğrencinin dört dil becerisinde arasında hangi yönü eksikse o yöne doğru yönelmek ve o becerisini geliştirecek metotlarla dersi yürütmek daha faydalı olacaktır.

Birçok üniversitede eklektik sistemde (karma sistem) başarı elde edilmektedir. Genelde eklektik yöntemin kullanıldığı bölümlerde öğrenciler daha yakından tanındıkça metot farklılaşmakta, öğrencinin geri bildirimine göre yol, yöntem değiştirilebilmektedir. Özellikle öğrencinin seviyesi ve sosyokültürel farklılıklarını göz önünde bulundurmak dil öğretiminde bu metodun daha etkin kullanılmasının önünü açar.

DİLİN ÖĞRETİMİNDE İYİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ

a. Dijital Kaynakların Kullanılması

Dijital teknolojilerin, özellikle mobil uygulamaların kullanımı, öğrencilerin günlük hayatta dili öğrenmelerine yardımcı olacaktır. Ancak bunu yapabilmeleri için öğrencilerin bilgisayarda da Urdu alfabesiyle yazmayı öğrenmeleri gerekmektedir. Öğrenciler klavyede Urdu alfabesini yazmakta zorlandıkları için Urdu elektronik sözlükleri kullanmakta ve dijital kaynakları kullanmakta zorlanmaktadır. Urdu alfabesinde klavyelerin edinilmesi de mali bir külfet oluşturmaktadır. Öte yandan kimi öğrenciler, kolay ve ücretsiz bir çözüm yolu olarak Phonetic keyboard yüklenmesini önererek öğrencilerin bunu kullanmasını teşvik etmektedir. Bu program sayesinde bir aylık bir süre boyunca yoğun bir şekilde pratik yapıldığı zaman QWERTY klavyeler de aktif bir şekilde Urdu alfabesinde yazmak için kullanılabilir.

Dijital teknolojilerin, özellikle mobil uygulamaların kullanımı, öğrencilerin günlük hayatta dili öğrenmelerine yardımcı olacaktır.

Konuşmaya benzer şekilde, dili dinleme yoluyla tanıtmak, öğrencilerin okuma ve yazma hevesini artırmaya yardımcı olabilir. Bunun için YouTube gibi internet sitelerindeki materyaller dilin farklı boyutlarını öğrenciye aktarmak için kullanılabilir. Örneğin çizgi filmler dilbilgisi öğretiminde tam olarak faydalı olmasa da bu filmlerde geçen ünlem ifadeleri, günlük dildeki kısaltmalar öğrenciye daha doğrudan ve eğlenceli bir biçimde aktarılabilir.

Teknoloji kullanılarak klasik eserler seslendirilebilir, görselleştirilebilir ve güncellenip uyarlanabilir. Bu klasik öyküler öğrencilere verildikten sonra “Bu karakterin yerinde siz olsanız nasıl bir tepki verirdiniz?” diyerek bir tartışma konusu açılabilir. Bunlar öğrencinin dil seviyesine ve

*Dili dinleme yoluyla
tanıtmak, öğrencilerin
okuma ve yazma
hevesini artırmaya
yardımcı olabilir.*

yaşına uygun animasyonlar, seslendirmeler ve başka görsel içeriklerle adapte edilerek daha ilgi çekici bir hâle getirilebilir.

Açık liselerde verilecek Urdu derslerinin de elektronik ortamda olabileceğine dair bir beklenti vardır. Devam zorunluluğunun kaldırıldığı, öğrencinin bulunduğu yerden ders başladığı anda katılabildiği

bu derslerde uygulamalı alanlarda ya da dilbilgisi alanlarında zorluklar yaşansa da edebiyat tarihi anlatırken kolaylıkla kullanılabilir.

*İşlevsel ve içeriğe yönelik
bir dersin öğrencide
kalıcı bir etkisi olacaktır.*

Hacettepe Üniversitesi TÖMER de yapılan bir projede Almanya’da doğup yetişmiş, Türkiye’ye gelerek Türkçe öğrenmek isteyen bir Türk kızının hikâyesine dayanan bir dizi film çekildi. Türkiye’ye geldiği andan itibaren havaalanından başlayarak bütün aş-

malar, kısa kısa video filmler hâlinde çekilerek internet sitesine yüklendi. Öğrenciler, bunları derslerde kullanarak doğal ortam yöntemiyle dili öğrenebilmektedir. Videonun altındaki metinde İngilizce, Almanca karşılıklar da bulunmaktadır. Urdu dili için Pakistanlı öğrencilerin işbirliğiyle böyle ortak bir proje yapılabilir, kamu televizyon ve radyo kanalları böyle bir projeye çekim anlamında destek verebilir. Yeni neslin teknolojiyi daha etkin bir şekilde kullanabiliyor olması nedeniyle son model telefonlarla bu çekim gerçekleşebilir, profesyonel kameraya bile gerek kalmayabilir. Yöntem olarak da işlevsel, içeriğe yönelik ders yapmak öğrencide daha kalıcı bir etki uyandıracaktır.

*Basılı ve elektronik
sözlük kullanımı
öğrencilerin
zorlandığı bir
alandır.*

Basılı ve elektronik sözlük kullanımı da öğrencilerin zorluk çektiği başka bir alandır. Öğrenciler dil öğrenimlerinin özellikle başında Urdu sözlüğü nasıl kullanacağını, bir kelimeye nasıl bakacağını bilemediği ve kelimelerin yazılışı sağdan sola olduğu için sözlüklerden yararlanamamaktadır. Pakistan Hükümeti Milli Tarih ve Edebiyat Mirası Bakanlığı’nın geliştirdiği, “udb.gov.pk” adresindeki Urdu Lughat adlı elektronik sözlük uygulaması şu anda bu alandaki en iyi uygulamadır.

b. Drama, Diyalog ve Canlandırma

Dil ve edebiyat öğretiminde katkı sağlayabilecek önemli yöntemlerden birisi de drama yöntemidir. Bu yeni güncel yaklaşımlar, Avrupa’da dil öğretim merkezlerinin genel dil öğretiminde uyguladığı yöntemlerden bir tanesidir. Derslerde öğrencilerin teatral becerilerini de ortaya çıkartarak diyaloglar, drama sergileme dil öğretimine katkı sağlayabilir. Özellikle öğrencilerin kapasitesine uygun, onların yapabileceği tarzda derste karşılıklı diyaloglar dil öğretimine katkı sağlayacaktır. Urdu Dili ve Edebiyatında diyaloglar içeren, teatral eserler oldukça çoktur. Drama bilgisi ve drama öğretim yöntemi almış öğretmenlerle bu eserlerin derste sergilendiği çalışmalar yapılarak öğrencilerin konuşma becerileri pekiştirilebilir.

Dil ve edebiyat öğretiminde katkı sağlayabilecek önemli yöntemlerden birisi de drama yöntemidir.

Drama yoluyla öğretime lisans seviyesinde ders saatinde daha fazla yer verilmesi düşünülebildiği gibi Millî Eğitim Bakanlığı lise seviyesinde Urdu dili seçmeli olarak müfredata soktuğunda bu yöntemler daha verimli bir şekilde uygulanabilir. Bunun için lise seviyesinde kur tespiti yapılarak orada drama çok rahat uygulanabilir. İkincisi ise sadece konuşma derslerinde yapılabilir. Bu şekilde derse katılım oranı da arttırılmış olacaktır.

Urdu Dili ve Edebiyatında diyaloglar içeren, teatral eserler oldukça çoktur.

Drama konusunda eğitim almış, çok etkin hocaların rehberliğinde, lisans seviyesinde daha büyük çaplı tiyatro projeleri geliştirilebilir. Örneğin, 2006 yılında, TRT’de Pakistan Milli Günü için hazırlanan “Pakistan Baharı” adlı müzikal oyun adapte edilebilir. Halen Urdu Dili ve Edebiyatı bölümlerinin son yılında öğrencilerden bitirme tezi yazmaları beklenmektedir. Bu tezlerin, birer bitirme projesi olarak drama senaryo gibi sahnelemeye uygun edebi formlarda yazılması, oynanması ve prodüksiyonunun yapılması teşvik edilerek öğrencilerin hem finansal ve kültürel ilişkiler kurmak amacıyla Pakistan hükümeti ve sivil aktörleri

*Üniversitelerde
öğrenci dil kulüpleri
kurulabilir, derslerde
öğretilen bilgi ve
becerilerin bu kulüplerde
yaratıcı ve eğlenceli
kültürel etkinliklere
dönüştürülmesi teşvik
edilebilir.*

ile iletişime geçmesi hem de beraber çalışma denemesi yaparak takım çalışması tecrübesi kazanması sağlanabilir. Bu çalışmalar, ders materyali olarak da gelecekte kullanılabilir. Bu türden etkinlikler öğrencileri içine alarak kültürel anlamda da katkı sağlayabilir.

Üniversitelerde bu etkinlikler için öğrenci dil kulüpleri kurulabilir, derslerde öğretilen bilgi ve becerilerin bu kulüplerde yaratıcı ve eğlenceli kültürel etkinliklere dönüştürülmesi teşvik edilebilir. Bu kulüplere öğrenciler gönüllülük temelinde kendi istekleriyle gelecekleri için daha aktif ve enerjik olabilirler.

c. Yazma ve Çeviri Etkinlikleri

Pakistan'da Batı edebiyatının bazı örnekleri, resimli anlatımlarla Urdu ve İngilizce olarak basılmıştır. İçinde Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler gibi eserler vardır. Bu eserler Türkçe-Urdu olarak basılıp Türkiye'de de kullanılabilir.

Öğrencilerin dildeki yetkinliklerini artırmak için kazandırılmak istenen becerilere yönelik içeriklerde öğrencilerden yazma ve çeviri yapımları beklenebilir. Bunun için öğretilen bir dilbilgisi konusunun işlevlerinin neler olduğu, öğretilen yapının hem öğrencinin anadilinde hem de öğrendikleri hedef dildeki kullanım yerlerinin neler olduğu tespit edilmeli, böylelikle öğrencinin kitabi olarak öğrendiği yapının nerede ve ne şekilde kullanacağını öğrenmesi sağlanabilir.

Örneğin, Urdu edilgen yapıyı öğretmek için bir çalışma planı belirlenecek olursa ilk safhada, öğrencinin anadilinde edilgen yapıya ilişkin bilgisi yoklanarak gerekirse bilgi takviyesi yapılmalıdır. Öğrenci ana dilinde bir konuyu bildiği zaman bir farkındalık olmaktadır. Daha sonra hedef dilde edilgen yapının yaygın olarak kullanıldığı durumlar ve metinler incelenmelidir. Edilgen cümlelerin en çok yemek tariflerinde,

kurulum ve kullanma kılavuzlarında kullanıldığı tespit edilince Urdu dilinde bu türden metinler ya da görsel/işitsel örnekler öğrenciye sunulabilir. Nihayet, öğrenciye bu konuda bir ödev verilmelidir. Ödevde, bir yemek tarifi yazması ve tarifi videosunu çekerek Urdu/Türkçe altyazısıyla sunması istenebilir. Aynı şekilde bir aletin nasıl kullanılacağını anlatması, bir cihazın nasıl kurulacağını anlatması ya da belirli bir taminin nasıl yapılacağını göstermesi istenebilir. Bu içeriklerin Pakistan kültürüyle bağlantılandırılması da başarılabilirse, örneğin öğrencilerden Pakistan yemeklerinin tarifi istenilirse, öğrenci kültürün içine de sokulmuş olacaktır. Öğrenci, Pakistan yemekleri vasıtasıyla hem kültürün içine girmiş, hem çeviri yapmış, hem öğrendiklerini tekrar etmiş, hem de yarattığı ve sosyal medyada paylaşacağı içerikle kültürün ve dilin tanıtılmasına katkıda bulunmuş olacaktır.

ÖNERİLER

a. Politika Geliştirilmesine Yönelik Öneriler

Dilin kimi zaman Türkçede “Urduca” olarak isimlendirilmesi karışıklığa neden olduğundan dili tüm resmi belgelerde, medyada ve günlük konuşmalarda Urdu ya da Urdu dili olarak adlandırmaya önem verilmelidir.

Yönetimlerin Urdu dili ve bölümlerine bakış açılarının iyileştirilmesi gerekmektedir.

Yönetimlerin Urdu dili ve bölümlerine bakış açılarının iyileştirilmesi gerekmektedir. Fakülte yönetiminden, yükseköğretim kuruluna, Millî Eğitim Bakanlığı'ndan ÖSYM'ye değin yaygın bakış açısı, dillerin önemliden önemsizye doğru sıralanabileceği ve Urdu dilinin bu önem sıralamasında gerilerde olduğu şeklindedir. 1857'ye kadar Hindistan'da hü-

küm sürmüş Türklerle bu dilin ve kültürün yakın bağları olduğu ve bu dilin ortak kültürel mirasın bir parçası olduğu vurgulanmalıdır. Urdu

Urdu dilinin tanınırlığı, dilin kültürünü, ülkenin geleneksel yemeklerini, kıyafetlerini ve Urdu dilinde edebiyatı içeren etkinliklerle desteklenmelidir.

dilinin yaygın bir biçimde öğrenilmesi ve tanınması için yapılan çalışmalar ve yatırımların devletlere ve kurumlara geri dönüşünün uzun vadeli kazançlar sağlayacağı unutulmamalıdır.

Urdu dilinin tanınırlığı, bu kurumlar tarafından dilin kültürünü, ülkenin geleneksel yemeklerini, kıyafetlerini ve Urdu dilinde edebiyatı içeren etkinlikler ve basın bültenleriyle desteklenmelidir. Öğrencilerin öğrenme ve okuma becerileri dilin sosyokültürel geçmişine aşina olmamalarından ve Urdu öğrenmenin önemine ve yararlarına dair bilgi eksikliklerinden ileri gelmektedir.

Üye ülkelerin ulusal ve resmi televizyon kanalları -Türkiye’de TRT- tarafından, Urdunun ortak kültür mirasının parçası olduğunu vurgulayan diziler, belgeseller ve sanat-edebiyat programları yayınlanabilir. Düzenli aralıklarla resmi medya organlarında birer tanıtım yazısı ya da üye ülkelerde Urdu ile ilgili yapılan faaliyetlerle ilgili yazılar yayınlanabilir. Dil olimpiyatları gibi öğrencilere yönelik farklı teşvikler elçilik seviyesinden gelmelidir. Urdu konuşan personelin iş ve staj olanakları artırılmalıdır. Urdu konuşan öğrencilerin staj yapabileceği kurumlar Pakistan’daki staj fırsatları için üniversitelerle iş birliği yapmalıdır.

Urdu dilinin öğretildiği bölge ülkelerindeki üniversitelerin ilgili birimleri bir araya gelerek bu doğrultuda ortak etkinlikler düzenleyebilir. Üniversiteler, okuma ve konuşma grupları gibi öğrenci kulüplerinin oluşumunu teşvik etmelidir.

Üniversiteler, hem öğretmenlere hem de öğrencilere yönelik değişim programları için Pakistan eğitim kurumları ile koordine olmalıdırlar. Urdu Dili ve Edebiyatı bölümlerinde okuyan öğrencilerden Pakistan’a değişim öğrencisi gönderilebilir, kendi imkânlarıyla gidecek öğrencilere rehberlik verilebilir.

Urdu bölümlerindeki ders kitabı, sınıf materyali ve teknolojik ekipman eksikliği, altyapı ve kütüphane sorunları gibi zorlukların aşılması için rektörlükler, mali destek için holdingler ve belediyeler ile ortaklık ve sponsorluklar oluşturma üzerinde çalışmalıdır. Pakistan hükûmeti ve büyükelçiliği de bu bölümlere destek sağlamalıdır.

Urdu dilini Türkiye’nin kültürel mirasının bir parçası olarak araştırarak makaleler, dil öğreniminin yaygınlaşmasına yardımcı olabilir. Urdu ayrıca dünyanın en çok konuşulan üçüncü dildir ve Pakistanlı öğrenciler Türkiye’deki yabancı öğrenciler arasında en yüksek orana sahiptir.

*Urdu dilinin
öğretildiği bölge
ülkelerindeki
üniversitelerin
ilgili birimleri
bir araya gelerek
ortak etkinlikler
düzenleyebilir.*

*Urdu dili
Türkiye’nin
kültürel mirasının
bir parçasıdır.*

b. Müfredata İlişkin Öneriler

Urdu dili öğreticilerinin ve idarecilerin sorumluluğu, eğitimin nasıl daha kaliteli yapılabileceği sorusunun cevabını aramaktır. Yenilikçi yaklaşımların uygulanmasının önündeki en büyük engel de ne yazık ki merkezi olarak uygulanması beklenen yönerge ve tamimlerdir. Bu nedenle, gerek Urdu dili öğretiminde gerekse genel olarak dil öğretiminde müfredat zorunluluğunun hangi nedenlerle ve nasıl kaldırılabilmesine dair derinlemesine incelemeler yapılmalıdır.

Öğreticilerin merkezi olarak belirlenen bir müfredatı takip etme zorunluluğunun kaldırılması, ancak öğreticilerin beceri ve yeteneklerine duyulan güven sonucu mümkün olabilmektedir.

Lisans düzeyinde çok sayıda edebiyat dersi veriyor olmak dil öğretiminin önünde bir engel olarak ortaya çıkabilmektedir. Urdu Dili ve Edebiyatı bölümlerinin daha çok dil bilimi ve pratiğe odaklanan Urdu Dili Mütercim-Tercümanlık Bölümlerine dönüştürülmesi düşünülebilir.

Dilbilgisi, alfabe ve telaffuzda yaşanan sorunlar hazırlık sınıfının konulmasıyla çözülebilir.

Urdu Dili ve Edebiyatı bölümlerinde ders saatleri dilin etkili bir şekilde öğrenilmesine imkân vermemektedir. Yoğun dilbilgisi eğitiminin gerekliliği, alfabe öğretimindeki ve telaffuzda yaşanan sıkıntılardan dolayı bir hazırlık sınıfının konulmasına ihtiyaç vardır.

Urdu dili öğreten bölümü olan üniversitelerin her zaman iletişim hâlinde olması ve ortak uygulamalar üzerinde anlaşmak üzere düzenli toplantılarla bir araya gelmesi için mekanizmalar geliştirilebilir.

Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Sınıflandırılması kapsamında belirlenen altı düzeye (temel kullanıcı seviyesinde A1 ve A2 düzeyleri, bağımsız kullanıcı seviyesinde B1 ve B2 düzeyleri ile usta kullanıcı seviyesinde C1 ve C2 düzeyleri) karşılık gelen seviyelerin Urdu için de belirlenmesi gerekmektedir. Bu altı seviyeye uygun müfredat hazırlanması, ders materyali geliştirilmesi ve değerlendirme ölçeklerinin belirlenmesi gerekmektedir.

Urdu dilinin ortaöğretimde seçmeli ders olarak okutulması da fayda sağlayacaktır. Lisede seçmeli Urdu dersi almış olan öğrenciler, lisans eğitimine daha altyapılı ve donanımlı gelecektir. Özellikle İmam Hatip ortaokulları ve liselerinde, özel okullarda ve açık liselerde Farsça ve Urdu dillerini seçmeli olarak öğrenciye sunmak dilin tanınırlığını da artırabilir.

Dil öğrencilerinin sayısının azlığı ve bölümün puanlarının düşük olması, nitelikli öğrencilerin bölümü seçmesi önünde bir engeldir. Bölüme çoğunlukla İmam-Hatip liselerinden ve Meslek liselerinden öğrenci gelmektedir. Bölüme dil puanı yerine Türkçe-Sosyal puanıyla öğrenci almak, daha nitelikli öğrencilerin bölüme girişini kolaylaştırabilir. Böylelikle, ana dilinde dil bilgisi arka planı güçlü olan daha donanımlı öğrencileri bölüme çekerek Urdu öğretiminde vakit kazanılabilir. Bu öğrencilerin teşvik edilmesi için Urdu dilinin YÖK nezdinde öncelikli alanlar içine dâhil edilmesi yönünde bir çaba harcanmalıdır.

*Üniversitelerde
Urdu havuz seçmeli
ders olarak konulup
bütün fakülte
öğrencilerine
açılabilir.*

Üniversitelerde Urdu havuz seçmeli ders olarak konulup bütün fakülte öğrencilerine açılabilir.

c. Öğretim Elemanı Yetiştirmeye Yönelik Öneriler

Başarılı ve ilgili öğrencileri lisansta iken tespit ederek onları akademik kariyere yöneltecek stratejiler oluşturulmalıdır. İlk 5000'e girerek bölüme gelen öğrencilere burs verilebilir. Hükümetlerin, elçiliklerin burs vererek öğrenci profilini yükseltmesi gerekmektedir. Bu öğrencilerin lisans eğitimleri sırasında mesleki bilgiye ulaşabilecekleri derslere erişimi sağlanabilir. Gerektiğinde başka bölümlerden hatta üniversitelerden dilbilim dersleri almaları teşvik edilebilir.

Yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin eğitimi onların gelecek nesil öğretim üyeleri oldukları da göz önünde bulundurularak geliştirilmelidir. Lisansüstü düzeydeki öğrencilere yönelik burs olanakları da artırılmalıdır.

Urdu dili eğitimi veren üniversitelere Pakistan'dan öğretim görevlilerinin getirilmesi, konuşma becerilerinin geliştirilmesini ve öğrenciler-

*Pakistan'dan
öğretim
görevlilerinin
getirilmesi,
konuşma becerileri
ve telaffuzun
geliştirilmesini
sağlayacaktır.*

deki telaffuz hatalarının ortadan kaldırılmasını sağlayacaktır. Pakistan'dan getirilen dil öğretmenlerinin uzmanlık alanlarının edebiyat değil, dilbilimi ya dil eğitimi olması için önlemler alınmalıdır.

Öğretim elemanı yetersizliğinden dolayı hazırlık sınıfları oluşturulamamaktadır. Bu konuda, öğretim elemanı kadrolarının açılmaması ve ÖSYM tarafından yapılan standart dil yeterlilik sınavlarının Urdu dilinde yapılmaması önemli eksiklikler olarak ortaya çıkmaktadır.

d. Ders Kaynakları ve Materyale İlişkin Öneriler

Üniversiteler arasında ortak ders kitapları da dâhil olmak üzere bir öğretim metodolojisi ve kolektif bir sistem oluşturulmalıdır. Ders kitapları ve materyallerinin Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Sınıflandırılması kapsamında belirlenen altı düzeye karşılık gelecek şekilde sistematik olarak hazırlanması gerekmektedir. Pakistan'da da Batı edebiyatının bazı örnekleri, resimli anlatımlarla, Urdu ve İngilizce olarak basılmıştır. Bu tür örnekler incelenerek eğer yararlı olabileceği düşünülürse benzer çalışmalar üye ülkelerde de yapılabilir. Pakistan'da kullanılan Urdu dilinin yabancılara öğretimi konusunda dil öğretim merkezlerinin geliştirdiği elektronik ortamdaki paket programlar araştırılarak eğitim materyali olarak değerlendirilebilir.

Materyal geliştirme için öz kaynaklar da daha etkin bir şekilde kullanılabilir. Urdu Dili ve Edebiyatı 4. sınıf öğrencilerinden bitirme tezi olarak klasiklerin Urduya çevirisinin yapılması ya da Urdu dilinde drama, film, senaryo ya da videolar üretmeleri istenebilir. Bu eserler daha sonra dil öğretiminde kullanılacak materyaller olarak değerlendirilebilir.

Materyal geliştirme için öz kaynaklar da daha etkin bir şekilde kullanılabilir.

Arap alfabesini klavye kullanarak yazma eğitimi öğrencilerin bu materyallere bağımsız olarak kolayca ulaşabilmesi için bilgisayarda Urdu dilinin nasıl yazılacağına bir ders olarak öğretilmesi gerekmektedir.

Öğrencinin dile maruz kalma süresini olabildiğince artırmak için açık kaynaklarda bulunan filmler, şarkılar, kısa video klipler, vs. ders amacına uygun olarak kullanılabilir. Tüm materyallerin yaşa, seviyeye ve çağa uygunluğu da gözetilmelidir.

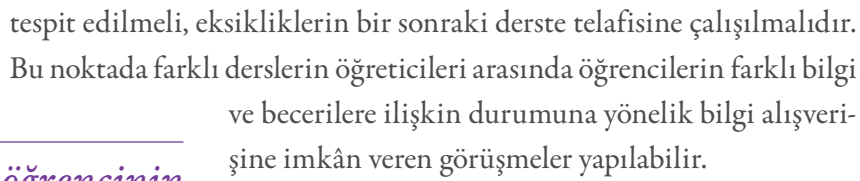
e. Öğretim Yöntemlerine İlişkin Öneriler

Öğrenciler özellikle dili anlamadan ziyade dili konuşma konusunda zorluklarla karşılaşmaktadırlar. Konuşma becerisi dil bilgisiyle koordinasyon içinde öğretilirse konuşma ile ilgili sorunları azaltabilir.

Fakültelerde öğrenci odaklı eğitim, gelen öğrencilerin altyapı eksikliği ve motivasyonlarının düşüklüğü nedeniyle mümkün görünmemektedir. Öğretim görevlilerinin öğrenciyi zorlayan yöntemlere başvurmaması gerekebilmektedir. Öğreticilerde kendi öğretim metotlarını öğrencinin seviyesine göre uyguladıklarında başarılı olamayacakları yönünde bir inanış hâkimdir.

Derslerde öğrencinin neyi öğrendiğini anlayabilmek için öğrenciye mutlaka bir dönüt süresinin ayrılması gerekir. Dersin sonuna doğru öğrenciye o konuyla ilgili sorular sorarak kim, neyi ne kadar anlayabildi

Tüm materyallerin yaşa, seviyeye ve çağa uygunluğu da gözetilmelidir.

*Derslerde öğrencinin
neyi öğrendiğini
anlayabilmek için
öğrenciye mutlaka
bir geri bildirim
süresinin ayrılması
gerekir.*

*ğrendiğini
bilmek için
ve mutlaka
ri bildirim
ayrılması
gerekir.*

Urdu dil bilgisine geçmeden önce öğrencilere Türkçe dilbilgisi verilerek bir ekin, yardımcı fiilin ya da kipin Türkçede nasıl kullanıldığının öğretilmesi gerekebilir. Dilbilgisinin temalar etrafında seçilen kültürlerarası metinlerin ve işitsel/görsel materyallerin kullanımıyla öğretilmesi konuları ilgi çekici kılacaktır. Öğretilen dilbilgisi yapılarının en sık kullanıldığı doğal ortamlar ve durumlar teknoloji vasıtasıyla oluşturularak ve öğrencilere bu yönlü ödevler verilerek öğrencinin dilbilgisini daha organik bir biçimde kavraması sağlanabilir. Konuşma, yazma, okuma ve dinleme becerilerinin geliştirilmesi için kullanılan materyallerde temalar mutlaka işlevsel, öğrencinin araştırmaktan ve öğrenmekten zevk alacağı içeriklere önem verilmelidir.

LANGUAGE TEACHING AND
LEARNING WORKSHOP

DİL ÖĞRETİMİ VE
ÖĞRENİMİ ÇALIŞTAYI

